

ឯកសារប្រឡងចៅក្រម (នីតិវិធីបណ្តុះបណ្តាល)

ស្ថាប័ននយោបាយ (តាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ)

១-ព្រះមហាក្សត្រ

1. ទ្រង់គ្រងរាជសម្បត្តិ ប៉ុន្តែ មិនកាន់អំណាច (មាត្រា ៧)
2. ជាព្រះប្រមុខរដ្ឋអស់មួយជីវិត (មាត្រា ៧)
3. ទ្រង់ជានិមិត្តរូបនៃឯកភាពជាតិ និងនិរន្តរភាពជាតិ (មាត្រា ៨)
4. ជាអ្នកធានាឯករាជ្យជាតិ អធិបតេយ្យ និង បូរណភាពទឹកដី (មាត្រា ៨)
5. ជាអ្នកធានាការគោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ (មាត្រា ៨)
6. បើទ្រង់ចូលទីវង្គត ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ទទួលភារកិច្ចជាប្រមុខរដ្ឋស្តីទី ក្នុងឋានៈជាព្រះរាជានុសិទ្ធិ (មាត្រា ១២ ថ្មី) ។
7. ក្នុងរយៈពេល ៧ ថ្ងៃ យ៉ាងយូរ ព្រះមហាក្សត្រ ថ្មី ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ (ក្នុងករណីព្រះមហាក្សត្រ ចូលទីវង្គត) (មាត្រា ១៣ ថ្មី)
8. ព្រះមហាក្សត្រថ្មី ត្រូវមានព្រះជន្មាយុយ៉ាងតិច ៣០ ព្រះវស្សា , ជាព្រះរាជបច្ឆាញាតិ នៃព្រះមហាក្សត្រ អង្គឌួង , នរោត្តម ឬ សីសុវត្ថិ (មាត្រា ១៤) ។
9. ទ្រង់ទាក់ទងជាមួយ រដ្ឋសភា និង ព្រឹទ្ធសភា ដោយ ព្រះរាជសារ (មាត្រា ១៨ ថ្មី)
10. ទ្រង់តែងតាំង នាយករដ្ឋមន្ត្រី និង គណៈរដ្ឋមន្ត្រី (មាត្រា ១៩ថ្មី)
11. ទ្រង់ជាមេបញ្ជាការកំពូល នៃ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ ប៉ុន្តែ អគ្គមេបញ្ជាការកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ ត្រូវបានតែងតាំងឡើង ដើម្បីបញ្ជា (មាត្រា ២៣) ។
12. ទ្រង់ជាព្រះអធិបតេយ្យ នៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាការពារជាតិ (មាត្រា ២៤ ថ្មី)
13. ឡាយព្រះហស្តលេខាលើសន្ធិសញ្ញា និង អនុសញ្ញាអន្តរជាតិ (មាត្រា ២៥)
14. ឡាយព្រះហស្តលេខា លើព្រះរាជក្រមប្រកាសឲ្យប្រើ រដ្ឋធម្មនុញ្ញ , ច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័ត និងព្រឹទ្ធសភាបានពិនិត្យចប់សព្វគ្រប់ (មាត្រា ២៨ថ្មី) ។
15. ទ្រង់ជាអ្នកធានាឯករាជ្យនៃអំណាចតុលាការ ហើយ ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមជួយព្រះមហាក្សត្រ (មាត្រា ១៣២ ថ្មី) ។

២- អំពីរដ្ឋសភា

- 16. មានសមាជិកយ៉ាងតិច ១២០ រូប (មាត្រា ៧៦)
- 17. ជ្រើសតាំងដោយការបោះឆ្នោត ជាសកល ដោយសេរី , ដោយស្មើភាព, ដោយចំពោះ និង ជាសម្ងាត់ (មាត្រា ៧៦) ។
- 18. តំណាងរាស្ត្រ ក្នុងសភា ជាតំណាងប្រជាជាតិខ្មែរ ទាំងមូល (មាត្រា ៧៧)
- 19. នីតិកាលមានកំណត់៥ឆ្នាំនិងផុតនៅពេលរដ្ឋសភាថ្មីចូលកាន់តំណែ(មាត្រា៧៨)
- 20. មានអភ័យឯកសិទ្ធិសភា (មាត្រា ៨០)
- 21. មិនអាចត្រូវបានចោទប្រកាន់ , ចាប់ខ្លួន ឃាត់ខ្លួន ឬ ឃុំខ្លួន ដោយហេតុពីបានសំដែងយោបល់ ឬបញ្ចេញមតិ ក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន (មាត្រា ៨០) ។ អាចធ្វើកើតលុះត្រាតែ មានការយល់ព្រមពី រដ្ឋសភា ឬ ពីគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋសភាក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំនៃរដ្ឋសភា រៀបរៀងតែក្នុងករណីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌជាក់ស្តែង ។
- 22. សមាជិក ព្រឹទ្ធសភា , រដ្ឋសភា និង នាយករដ្ឋមន្ត្រី មានសិទ្ធិផ្ដួចផ្ដើមគំនិតធ្វើច្បាប់ (មាត្រា ៩១ ថ្មី) ។
- 23. ច្បាប់ចូលជាធរមាន នៅភ្នំពេញ ក្នុងរយៈពេល ១០ ថ្ងៃគត់ ក្រោយពីថ្ងៃប្រកាសឲ្យប្រើ និង នៅទូទាំងប្រទេស ក្នុងរយៈពេល ២០ ថ្ងៃ គត់ ក្រោយពីថ្ងៃប្រកាសឲ្យប្រើ ។ ក្នុងករណីប្រញាប់ ច្បាប់នេះ ត្រូវចូលជាធរមានភ្លាមនៅទូទាំងប្រទេស ក្រោយថ្ងៃប្រកាសឲ្យប្រើ (មាត្រា ៩៣ថ្មី) ។

៣- អំពីព្រឹទ្ធសភា

- 24. មានសមាជិក យ៉ាងច្រើន ស្មើនឹងពាក់កណ្តាលនៃចំនួន សមាជិករដ្ឋសភាទាំងមូល (មាត្រា ៩៩ថ្មី) ។ មានសិទ្ធិជាឈ្មោះជាបេក្ខជនព្រឹទ្ធសភា មានអាយុ យ៉ាងតិច ៤០ ឆ្នាំ មានសញ្ជាតិខ្មែរពីកំណើត ។
- 25. សមាជិកព្រឹទ្ធសភា
 - i. ២ រូប ត្រូវបាន ចាត់តាំង ដោយ ព្រះមហាក្សត្រ

- ii. ២ រូប ត្រូវបានរដ្ឋសភា ជ្រើសតាំងតាមមតិភាគច្រើនដោយប្រៀប
- iii. សមាជិកឯកទៀត ត្រូវបានជ្រើសតាំងដោយការបោះឆ្នោតអសកល (មាត្រា ១០០ថ្មី)។
- 26. មានអភ័យឯកសិទ្ធសភា (មាត្រា ១០៤ ថ្មី)
- 27. មានភារកិច្ចសម្របសម្រួលការងាររវាងរដ្ឋសភា និងរដ្ឋាភិបាល (មាត្រា ១១២ថ្មី)
- 28. ពិនិត្យ និង ឲ្យយោបល់ក្នុងរយៈពេល ១ ខែ យ៉ាង យូរ ចំពោះ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់ ព្រមទាំងបញ្ហាទាំងពួងដែលរដ្ឋសភាបានដាក់ឲ្យពិនិត្យ ហើយប្រញាប់ រយៈពេលនោះ ត្រូវបន្ថយមកនៅត្រឹម តែ ប្រាំថ្ងៃ (មាត្រា ១១៣ ថ្មី)

៤-អំពីរដ្ឋាភិបាល

- 29. គណៈរដ្ឋមន្ត្រី ជារដ្ឋាភិបាល (មាត្រា ១១៨ ថ្មី)
- 30. **គណៈរដ្ឋមន្ត្រី** ដឹកនាំដោយ ៖
 - i. នាយករដ្ឋមន្ត្រីមួយរូប អមដោយ
 - ii. ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
 - iii. ទេស រដ្ឋមន្ត្រី
 - iv. រដ្ឋមន្ត្រី
 - v. រដ្ឋលេខាធិការ ជាសមាជិក (មាត្រា ១១៨ ថ្មី)។
- 31. សមាជិកទាំងឡាយ នៃរដ្ឋាភិបាល ទទួលខុសត្រូវរួមគ្នាចំពោះរដ្ឋសភា អំពី នយោបាយទូទៅរបស់រដ្ឋាភិបាល (មាត្រា ១២១ ថ្មី) ។

៥- អំពីអំណាចតុលាការ

- 32. ជាអំណាចឯករាជ្យ , ធានារក្សាអនាគតិ និងការពារសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ (មាត្រា ១២៨ ថ្មី) ។
- 33. ការជម្រះក្តី ផ្តល់យុត្តិធម៌ ត្រូវធ្វើក្នុងនាមប្រជារាស្ត្រខ្មែរ តាមនីតិវិធី និង ច្បាប់ ជាធរមាន (មាត្រា ១២៩ ថ្មី) ។
- 34. មានតែអង្គការអយ្យការទេ ដែលមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា (មាត្រា ១៣១ ថ្មី) ។

៦- អំពីក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

- 35. មានសមាសភាព៖
 - i. ធានាការគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញ
 - ii. បកស្រាយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័ត និង ព្រឹទ្ធសភា បានពិនិត្យចប់សព្វគ្រប់ ។
 - iii. មានសិទ្ធិពិនិត្យ និង សម្រេចអំពីករណីវិវាទកម្មទាក់ទងនឹងការបោះឆ្នោត ជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ និង ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំង សមាជិកព្រឹទ្ធសភា (មាត្រា ១៣៦ ថ្មី) ។
- 36. មានសមាជិក ០៩ រូប ទទួលអាណត្តិ ០៩ឆ្នាំ (មាត្រា ១៣៧ថ្មី)
- 37. សមាជិក ចំនួន មួយភាគបី ត្រូវផ្លាស់ថ្មី ក្នុងរយៈពេល បីឆ្នាំម្តង បីឆ្នាំម្តង ។
- 38. បី រូប ត្រូវតែងតាំងដោយព្រះមហាក្សត្រ , បីរូប ត្រូវជ្រើសតាំងដោយរដ្ឋសភា និង បីរូបទៀត ត្រូវតែងតាំង ដោយឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម (មាត្រា ១៣៧ ថ្មី) ។

៧- អំពីការគ្រប់គ្រង រដ្ឋបាល

39. ទឹកដីខ្មែរ ចែកជា ៖
- i. រាជធានី
 - ii. ខេត្ត
 - iii. ក្រុង
 - iv. ស្រុក
 - v. ខណ្ឌ
 - vi. ឃុំ -សង្កាត់ (មាត្រា ១៤៥ថ្មី) ។

៨-អំពីអនុភាព ការស៊ើប និង វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

40. រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ជាច្បាប់កំពូល (មាត្រា ១៥០ ថ្មី)
41. ការផ្ដើមគំនិត ស៊ើប ឬការផ្ដើមគំនិតធ្វើវិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ជាសិទ្ធិ៖
- i. ព្រះមហាក្សត្រ
 - ii. នាយករដ្ឋមន្ត្រី
 - iii. ប្រធានរដ្ឋសភា (តាមសំណើរបស់តំណាងរាស្ត្រ មួយភាគបួន នៃសមាជិក all (មាត្រា ១៥១ថ្មី) ។

ចប់ ។